

נחלת אבותינו

עלון להפצת מסורת ומנהגי תימן המופץ ע"י עמותת "אחוות אחים" בנשיאות פוסק עדת תימן מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

בית הכנסת הבלדי
"עץ חיים"

פרשת בהר

ה'תשפ"ב - בשל"ג

הלכות

אין לך אדם שאין לו שע"ה

סימן י"ג - הלכות קדיש וברכו, וצירוף עשרה, ואם יצאו מקצתן, והלכות שליח-ציבור - המשך

אין הקהל צריכים לעמוד בקדיש, וכן הוא מנהגינו לישוב. אך כל קדיש שתפסו בעמידה כגון אחר חזרת השליח-ציבור, ראוי לעמוד בו, עד לאחר שסיים אמן יהא שמיה רבא. ובקדיש שקודם שמונה-עשרה דמנחה וערבית וכיו"ב, המנהג שעומדין מפני שצריכין להכין עצמם להתפלל:

יא) גם בקרית-שמע וברכותיה המנהג שיושבין כל הקהל כמו בזמירות (כדלעיל סימן י"ב סעיף ב', ולקמן סימן ט"ו סעיף ב') ואף בקדושה שביוצר, חוץ מהשליח-ציבור שעומד כל הזמן ואף בקדושה:

יב) כל דבר שבקדושה אין אומרים אותו בפחות מעשרה, דהיינו שאחד אומר ותשעה שומעים. לפיכך אם אין תשעה שומעים לשליח-ציבור, לא יאמר כלל קדיש. ומכל-מקום אם אחד מהעשרה מתפלל שמונה-עשרה, מצטרף, אף על פי שאינו יכול לענות עמהם. ובשעת הדוחק, אפשר להקל אפילו בשלשה וארבעה, שכיון שנשארו הרוב שעונים, אין המיעוט מעכב (ועיין לקמן סימן י"ח סעיף א'). אבל אם אחד מהן ישן, ראוי להקיצו, כי יש אומרים שהישן אינו מצטרף לעשרה. וגם לדעת מרן השלחן-ערך שהישן מצטרף, היינו דוקא כשפניו מגולות:

יג) לאחר שאמר השליח-ציבור חזיקי קדיש, אומר ברכו את י"י המבורך, והציבור עונים ברוך י"י המבורך לעולם ועד. ויש מהשאמי שנוהגים שהשליח-ציבור חוזר אחר-כך לומר גס-יכן ברוך י"י המבורך לעולם ועד, כדי שלא יוציא את עצמו מן הכלל, שאומר להם

מתוך שו"ע המקוצר של מרן הגאון רבינו יצחק רצאבי שליט"א פוסק עדת תימן

ברכו, והוא אינו מברך. ובבלדי נוהגים שאומר זאת השליח-ציבור עם הציבור ביחד, כי אין לחוש שמוציא את עצמו מן הכלל אלא דוקא בזימון שאומר להם נברך שאכלנו וכו' (כדלקמן סימן ל"ג סעיף י') אבל כאן כבר כלל את עצמו באמרו המבורך, לפיכך אינו צריך להשמיע קולו כלל. ויש מהשאמי נוהגים גס-יכן שהוא אומר עמהם, אבל נשמע לקהל הסיום לעולם ועד שמתעכב בו מעט. וכל זה הוא גם בברכו של קריאת ספר-תורה, וכן שלפני עלינו לשבח. וגם מי שלא שמע אמירת ברכו, רק עניית הציבור ברוך וכו', יכול גם הוא לענות עמהם, כל זמן שלא סיימו רובם:

יד) השליח-ציבור כורע כשהוא אומר ברכו, וזוקף בשם. והציבור נשארים מיושב, וכך הם עונים ברוך י"י המבורך וכו'. ויש נוהגים שהציבור מגביהים גופם מעט וכורעים:

טו) ברכות קרית-שמע שלפניה ושלאחריה שחרית וערבית, מנהגינו שהשליח-ציבור אומר בקול רם מראשן ועד סופן. ואפילו הבקיאים השומעים, יוצאים בזה ידי חובתן. אבל נכון שכל אחד יאמרם עמו בלחש משום היסח הדעת, וימהר לסיים שלוש תיבות לכל הפחות קודם החתימה, כדי שיוכל לענות אחריו אמן, וכן מנהג המדקדקים. ובכל אופן, אחרי ברכת אהבת עולם (שחרית וערבית) ואחר ברכת גאל ישראל (שחרית ולא ערבית, וכדלקמן סימן ט"ז סעיף ב') אין לענות אמן, ולא אל מלך נאמן, ואפילו ביחיד. אך אחרי יוצר המאורות, והמעריב ערבים, וגאל ישראל (ערבית) והשכיבנו, מנהגינו שעונים אמן ואין זה נחשב הפסק:

טז) מנהג הבלדי שהשליח-ציבור אומר עד יחד מתנשאים לעומתם, והציבור עונים, משבחים ואומרים ברוך כבוד וכו'. ומנהג השאמי שהציבור עונים, לעומתם משבחים ואומרים וכו':

כניסת השבת:
19:01
יציאת שבת:
20:02

- ### פעילויות העמותה
- כולל אברכים "פרי צדיק" בראשות הרה"ג משה רצאבי שליט"א
  - הפעלת 2 בתי כנסת "עץ חיים" נוסח בלדי "שתילי זתים" נוסח שאמי
  - שיעורי תורה דף היומי, הלכה ואגדה
  - "פירות מתוקים" - לימוד אישי עם תלמידי חריש
  - פעילויות והפעלות לילדים
  - "אבות ובנים"
  - "אמהות וכנות"
  - עלוני "נחלת אבותינו"

דבר המערכת

בפרשת בהר

אנחנו לומדים על מצוות השמיטה. אמנם רבינו לא חקלאים, ורק מיעוט מאיתנו מגדלים איזשהו עץ בחצר, אך אל לנו לזנוח בשל כך את מהות מצוות השמיטה. אדם נוטע עצים, משקיע יומם בלילה בגידול ובטיפוח, ונקשר אליהם בכל לב ונפש. ופתאום אומרים לו - עזוב את הכל! השדה הפקרו! זה ניסיון לא קל, מעבר להבט הכלכלי, זה קשה לראות את פרי טיפוחיך מוזנח. אך הקב"ה רוצה שלא נרגיש בעלי הבית בעולם הזה. שלא נחשוב שנשאר כאן לנצח, ושנדע תמיד, שלה' הארץ ומלואה, ולא כוחינו ועוצם ידינו עשה לנו את החיל הזה, ואת זה אסור לנו לשכוח - גם אם אין לנו שדה או פרסו.

שבת שלום ומבורך
נתנאל אלישיב,
עורך ראשי

העלון סעון גזוה | אין לעיין בשעת התפילה

פירות טובים ורקובים

ח) פירות ממין אחד ומקצתם רקובים ומקצתם אינם רקובים והם מעורבים. אם הפרי רקוב כולו ואינו ראוי לאכילה, דינו כפסולת ואסור לבררם. ואם אינו רקוב אלא מקצתו, בורר איך שירצה. ואפילו אם היו כמה מינים מעורבים ובורר מכל המינים את הרקובים במקצתם כדי שלא ירקבו את האחרים שאינם רקובים, הרי זה מותר:

ומכל מקום לכתחילה נכון להחמיר אף בפרי שמקצתו רקוב, וכל שכן כשרובו רקוב, אם אינו מוציא אותו כדי לאכלו אלא כדי שלא ירקבו האחרים. וכן בהיפך שלא לברור משם את הפירות הטובים אם אינו כדי לאכלם לאלתר. אלא אם כן הם פירות גדולים כגון תפוחים אגסים וכדומה, ואינם הרבה בתערובת גדולה, שאז יש להקל:

בגדים בצבעים שונים וכל כיוצא באלו, אם הם מעורבים זה בזה לא יברור אלא מה שרוצה להשתמש בו עתה. שאף על פי שהם מין אחד, הם עשויים באופן שלכל אחד יש תשיש שונה מחברו ומקפידים על זה, שלכן כל אחד נחשב כמין בפני עצמו: ובעיקר דין ברירה בכלים ובגדים עיין לקמן בפרק כ':

חלמון וחלבון ביצה

יב) חלמון וחלבון (חלמון הוא הצהוב וחלבון הוא הלבן) של ביצה חיה ורוצה לברור את החלמון לאכילה, יש אומרים שדינם כשני מיני אוכלין ויש בזה דין בורר, ויש אומרים שדינם כמין אחד ומותר. ולכתחילה יש לחוש לדעת האוסרים:

ולכן לא יברור את החלמון מהחלבון על ידי מסננת וכדומה, אלא יקח החלמון בידו כדי לאכלו מיד. וכן מותר לברור את החלמון מהחלבון על ידי שיערה אותו מקליפה לקליפה, שזה נחשב כבורר בידו: ואם הביצה מבושלת, נחשבת כולה כמין אחד ומותר לברור החלמון מהחלבון איך שירצה:

לחמניות- נקיים ואינם נקיים, שבורות ושלמות

ט) לחמניות או פרוסות חלה וכיוצא בהם המונחים בתערובת, ורוצה לברור מהם את הנקיים יותר או את האפויים יותר או את השלמים, כיון שכולם ראויים לאכילה והם מין אחד הרי זה בורר כרצונו. וכן מצות שלמות ושבורות המעורבים, בורר מהם כרצונו:

פירות ערלה בפירות היתר

י) איסור והיתר שנתערבו והם מין אחד, כגון פירות ערלה שנתערבו בפירות היתר, אם הוא מכיר את האיסור מותר להוציא ואין בזה משום בורר כיון שהם מין אחד, ואין האיסור נחשב פסולת הואיל והוא ראוי לאכילה לולא האיסור הרובץ עליו:

בגדים קטנים וגדולים, כפות קטנות וגדולות וכיוצא בזה יא) חפצים שהם מין אחד אבל אין דרך תשישים והנאתם שווה. כגון בגדים גדולים וקטנים, בגדי שבת ובגדי חול, גרביים קטנות וגדולות, סיכות ראש גדולות וקטנות, כיפות גדולות וקטנות, וכן

**פרק שבעה עשר
דיני סינון וברירה במשקין**

לסנון משקה שאפשר לשתותו בלי סינון

א) יין שאין בו שמרים, וכן מים ושאר משקים שהם צלולים, אף על פי שיש בהם קצת פירוורים דקים וכדומה, אם רוב בני אדם שותים אותו כך ואינם מקפידים לסננו, מותר לסננו בשבת על ידי חתיכת בד וכדומה (עיין בסעיף שאחרי) כדי שיהיה צלול יותר. שכיון שבלא הסינון הוא גם כן ראוי לשתיה, אינו מתקן כלום אף על פי שמכוין שיהיה צלול יותר, ואין בכך משום בורר: אבל אם היה היין או המשקה עכור קצת, באופן שרוב בני אדם מקפידים שלא לשתותו כך עד שיסננוהו, אף על פי שאפשר לשתותו כך בדוחק, אסור לסננו:

"וצויתני את ברכתני לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים"

יש אינספור סיפורים על גיבורי כח ששמרו שמיטה וראו את יד ה' עין בעין, איך בכל השדות מסביבם, שבעליהם לא שמרו על קדושת השמיטה, באה רוח סערה או קרה, וכל הפירות והתבואה התקלקלו, ואילו התבואה שלהם צמחה בדרך נס. ובכל זאת, כיוון שטוב להודות לה', נביא מעשה באיש צדיק בשם יעקב ס', המתגורר במושב בצפון, וקנה כרמים של ענבים. בשנת השמיטה לא טיפל בהם כמעט בכלל, לא ריסוסים ולא זיבול, והמדריך של המושב אמר לו שהוא מפסיד בוודאות את הכרמים שהשקיע בהם הון רב. 'לא כדאי לך', אמר לו, 'ואם אתה עושה כך - אני לא אחראי לתוצאות'. וביקש גם שיחתום לו. והאיש כמובן חתם לו בלב שלם ובנפש חפיצה, בהאמינו בה' ובכך שיזכה לברכה בשפע. וראה זה פלא, וירוס פגע בכרמיהם של כל אלה שלא שמרו שמיטה, וכל הענבים שלהם נתקלקלו, ואילו אצלו לא רק שלא פגע הווירוס, אלא גדלו ענבים יפים מאוד, גם בגודלם וגם בטעמם. חודש לפני זמן הבציר הקבוע כבר גדלו אצלו ענבים בשפע, והרוויח המון כסף. וכן בגידול הפרחים, הוא כמעט ולא השקה ואף לא השאיר תאורה בלילה (כידוע, לפי הטבע פרחים צריכים הרבה אור). למרות זאת הפרחים שלו גדלו ועברו את המחיצה של החממה, וגם בזה הרוויח המון כסף.

מאת הרב נעם כהן שליט"א

מנהג השאמי לאחוז בידיהם את שתי הציציות שלפניהם בזמן אמירת ברוך שאמר, ובסוף הברכה מנשקים אותם ומניחים. ויש למנהג זה שני טעמים. טעם א' - לפי שהציציות נקראים גדלים כמו שנאמר גדלים תעשה לך (דברים כ"ב י"ב) והגימטריה של גדלים זה פ"ז, וזה בדיוק מספר המילים של ברוך שאמר. טעם ב' - שבשתי הציציות יחד יש ט"ז חוטים ובכל ציצית יש חמישה קשרים וביחד עשרה קשרים, יוצא ש-16 חוטים 10 קשרים בדיוק 26 שם הוי"ה, ואומר על זה מו"ר הרב יצחק רצאבי שליט"א, שלפ"ז שייך המנהג של נישוק שתי הציציות בסוף ברוך שאמר למי שנוהג לעשות עשרה קשרים בציצית שבת שלום.

הרב שלמה ב"ר נסים שו"ב שליט"א

בהפטרה מסופר:

השם מבטחו בה' לא ידאג בשנת בצורת.

"ה' עזי ומעזי" (ירמיה טז ט), מנבא על ימות המשיח שתמלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים ויבואו גויים מאפסי ארץ ויתחרטו על עבודת האלילים שנחלו אבותם ויבינו שהם שקר והבל תעתועים ואין בהם מועיל.

ומוכיח את עמ"י "ושמטתה ובך מנחלתך אשר נתתי לך" (ז) הסיבה לגלות שלא שמרתם שמיטה בנחלתך בעוד שהייתם יושבים בארצכם שלא עשיתם רצוני להשמיטה, לכן על כרחכם תיעזב הארץ כמך ותצאו לגלות 70 שנה כנגד 70 שמיטות שלא שמרתם, ששם בין האומות לא יהיה לכם שדה וכרם לחרוש ולזרוע על אשר לא שבתה בשבתותיכם שאמרתם לכם "ושבתה הארץ" (ויקרא כה ב). "ושמטתה ובך מנחלתך" - שע"י שהלכו למצרים אחרי מות גדליה בן אחיקם שמטו את הארץ ועזבו את נחלתם. שאם היו נשארים בא"י לא היתה חרבה כי השאיר מהם לכורמים וליוגבים ועי"כ נהיה השמיטה גם בס בעצמם כי יצאו מחרות לעבדות שעבדו את אויביהם בארץ מצרים, שנבוכדנצר כבש אח"כ את ארץ מצרים כי האש לעולם תוקד. "ושמטתה ובך מנחלתך אשר נתתי לך" (ז ד) - ידוע שישנן שתי שמיטות, אחת שמיטת קרקע הנוהגת בארץ, והשניה שמיטת כספים שנוהגת גם בחוץ לארץ כי היא חובת הגוף. ולפי שהם עברו על שמיטת קרקע וכספים, לכן אומר הנביא שיענשו בכל האופנים. וזה שאומר הכתוב: "ושמטתה ובך" - נגד שמיטת כספים אשר היא חובת הגוף, "ומנחלתך" - נגד שמיטת קרקע (אהבת הונתן).

"ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו" (ז ה). הנביא מדבר על שהסירו ביטחונם מה' ובטחו באשור ובמצרים. "ושם בשר זרעו, ומן ה' יסור לבו" (ז ה). אדם ששם כל בטחונו חוזקו ומהויו בבשר ודם שמחפש חיי שעה ומשתדל בעניינים ארציים ומסיר דעתו ולבו כלל מה' הוא בכלל ארור, כי יש בו ב' דברים לגריעותא א. שבוטח באדם ב. מן ה' יסור לבו, זהו שאומר: "אל תבטחו בנדיבים, בען אדם שאין לו תשועה" (תהלים קמו ג). "אשרי שאל יעקב בעזרו, שברו על ה' אלהיו".

השם בטחונו באדם למה הוא דומה? "כערער בערבה" - כעץ ערירי וגלמוד העומד יחידי במדבר כעץ בודד וחשוף שהוא מתקיים זמן מה מההלחות שבו ואין קיומו תמידי. כאילן העומד יחידי בערבה וכל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו ועוקרות והופכות אותו על פניו. כן הבוטח באדם רואה תקוה ושלוח זמנית אבל בסופו יאבד. ובמדרש שכל טוב (בראשית כד), כתב: "ערער" לשון ריקנות, מלשון ותער כדה. "ולא יראה כי יבוא טוב" (ז ו) - העץ אינו רואה את הגשמים הטובים כשיורדים בישוע לא ישיג שפע ממגד שמים מעל, גם בעונת הגשמים אינו מרגיש שינוי לטובה.

"ושכן חררים במדבר" (ז ז) - שוכן במדבר ביובש באדמה צחיחה. "ארץ מלחה ולא תשב" (ז ו) - ארץ מלחה שלא תצמיח דבר כאילו זרעו בה מלח ולא תהיה מיושבת. והתרגום אומר "ארץ מלחה ולא תשב" כמו סדום שלא נתיישבה, כי המקום שזורעים בו מלח לא יצלח לתבואה. ונזכרו ח' קללות במי שבוטח באדם ושם בשר זרעו: א. ארור הגבר אשר יבטח באדם ב. ושם בשר זרעו - בעל כרחו ג. ומן ה' יסור לבו - שלא תהיה תפילתו נשמעת ד. והיה כערער בערבה ה. ולא יראה כי יבוא טוב ו. ושכן חררים במדבר ז. ארץ מלחה ח. ולא תשב.

"ברוך הגבר אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו" (ז ז) - כאשר אדם בוטח בה' אף כי הדבר קשה עליו מאוד, מסייעים אותו מן השמים שיוכל להגיע לידי בטחון מלא ושלם. לפיכך יעשה אדם ראשית את המוטל עליו ויהיה בעל בטחון, ובסופו של דבר יזכה לכן שהש"ת יהיה באמת מבטחו.

השם מבטחו בה' למה הוא דומה? "כעץ שתול על מים" (ז ח) - שלא יחסר חיותו ולא יתיירא מן החום ומן הבצורת, כי הוא שתול על פלגי מים לכן לא יצמא לעולם. כך אדם שמושרש בבטחון בה' שום דעות והשפעות זרות אינן יכולות להזיזו מבטחונו. "ועל יובל ישלח שרשיו" (ז ח) - גם שרשיו המתפשטים רחוק נמצאים על פלגי מים. הוא שתל את עצמו ואת תקוותיו על המעיין היחיד של מים חיים שלא יכזבו מימיו. "ולא יראה כי יבא חם" (ז ח) - אפילו כשהיה חום בעולם לא יחשוש מפניו, כי הוא שתול על מים והחום לא ייבשו. "והיה עלהו רענן" (ז ח) - אפילו העלים שלו יהיו דשנים ורעננים. "ובשנת בצרת לא ידאג" (ז ח) - שמספיקים לו המים אשר בנחל.

יש קונה עולמו בשעה אחת

1. שהיית התבשילים על האש מערב שבת

א. שהייה על גבי ה"גז":

אסור להשהות תבשיל שאינו מבושל כל צרכו או שהוא מצטמק ויפה לו, או מים, על להבת ה"גז", שְׁמָא יבואו לסובב את הכפתור כדי להגדיל את האש. לכן, צריך לכסות סמוך לכניסת שבת [לפני הדלקת נרות, לפי שאז היא קבלת שבת אא"כ נתכוון לא לקבל שבת בהדלקת הנרות, אזי יש לו עד כמה דקות קודם השקיעה], את הלהבה במכסה של פח או נחושת וכיוצא, שבזה יש היכר וסימן שלא לסובבו, וגם הוא גילוי דעת שאינם רוצים להגדיל את האש, ורק אז יהיה מותר. וטוב לכסות גם את הכפתור או להוציא. (שע"ה ח"ב סי' נ"ו סע' ב' ובהע' ב' ובנין משה ח"ג סי' ל"ט סע' ד').

ב. דבר חי המתבשל מהר או שלא ראוי גם למחר:

תבשיל שמתבשל מהר או שמניחו על אש גדולה או בחום חזק, בעניין שהוא יספיק להתבשל ולהיות ראוי לסעודת ליל שבת, הרי זה אסור להשהותו על להבת ה"גז" ממש, שמא יבוא להגדיל את האש למחר בישולו, אלא אם כן יכסה את הכפתורים. והוא הדין בהיפך, אם הוא בעניין שגם עד מחר לא יתבשל כל צרכו (בנין משה ח"ג פ"מ סע' ה').

2. מלאכת בורד

א. כשבורד סמוך לסעודה, לצורך סוף הסעודה:

מותר לברור סמוך לסעודה גם לצורך סוף הסעודה. כגון שבורד פירות וקטניות וכיוצא בהם, כדי להגישם לסוף הסעודה קודם ברכת המזון. שאפילו הסעודה נמשכת כמה שעות, חשוב הכל כאכילה אחת ועניין אחד (בנין משה ח"ב פ"ד סע' ד' והע' ה').

ב. ברירה בצמצום או בהרווחה:

כשבורד סמוך לסעודה, לא צריך לברור דוקא בצמצום. אלא מותר לו לברור גם בהרווחה ובעין יפה, כפי מה שרגיל להניח לפניו לאכול, ואם נשתייר נשתייר, אך לא יערים לברור הרבה (שם סע' ז').

המלצה מהרה"ג יצחק רצאבי שליט"א
לחברות אומנות לק"ק תש"ן בני ברק

יצחק רצאבי ♦ ITZHAK RETZABI
ראש ביהמ"ד בית הרה"א ומכון פעולת צדיק
וראש מוסדות יד מהר"ץ בני ברק
מח"ס שלחן ערוך המקוצר ח"ח
מסקי מחרי"ץ רח' שורת נעלה יצחק ב"ח ועוד

לק"י יום חמישי כ"א אדר השני התשפ"ב בשל"ג

המלצה

מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, עמותת אחות אחים בעיר החדשה חריש, כשמה כן היא, אהבה אחוה שלום ורעות באגודה אחת בראשות ידירנו הנעלה כש"ת הרב יאיר שרפי נר"ץ המוכר לי מקרוב זה שנים רבות, ועמו ידירנו הנעלה ר' איתמר עובד הי"ו, המנצחים על כל מלאכת הקודש, להגדיל תורה ולהאדירה, ועל צבא תהילותם בהקמת הכולל פרי צדיק בראשות בני היקר הגאון הרב משה רצאבי שליט"א שהוא מרכז חשוב של תורה אשר בצילו מסתופפים אברכים מצויינים העמלים בתורה"ק יומם וליילה במס"ג, וכן בתי כנסיות עץ חיים בלדי ושתילי זיתים שאמנו, ומצפים לאולמות תפילה נוספים, הרפסת עלון נחלת אבותינו להפצת מסורת ק"ק תימן יע"א ברבים, פירות מתוקים ללימוד תלמידי חריש וסביבותיה ובתימניה, מבצע פרדס רימונים מבחנים ארציים, בניית כיתות לימוד לילדי מארי שאם אין גדיים אין חלילה תישיש וכו'.

והנה ברוך ה' הם פועלים ללא ליאות ובתבונה רבה, לשגשוג המוסדות הללו ולביסוס הקהילה וגיבושה, ירבו כמותם בישראל, ובפרט כעת שזכו בהקצאת קרקע עבור הקמת משכן של קבע ובניית בניין נאה ויאה, אשר ישמש את כלל פעולותיהם הברוכות, ואוספים תרומות מאתב"י לצורך כך, לא נצרכה אלא לפנות לציבור הרחב בארה"ק ובעולם לבוא לקראתם לעזרתם להטות שכם ולעודד את פעולותיהם, כי ההוצאות רבות ועצומות, ואם אין קמח אין תורה ח"ו, וכל המשתתפים יזכו לשפע ברכות ממעון ברכותיו יתברך, אכ"ה.

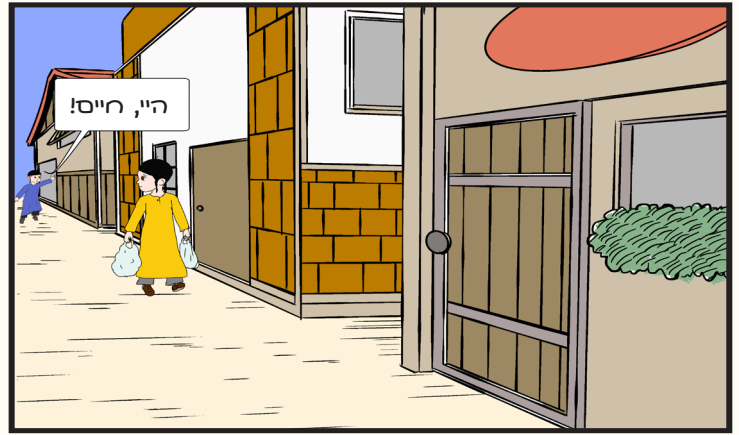
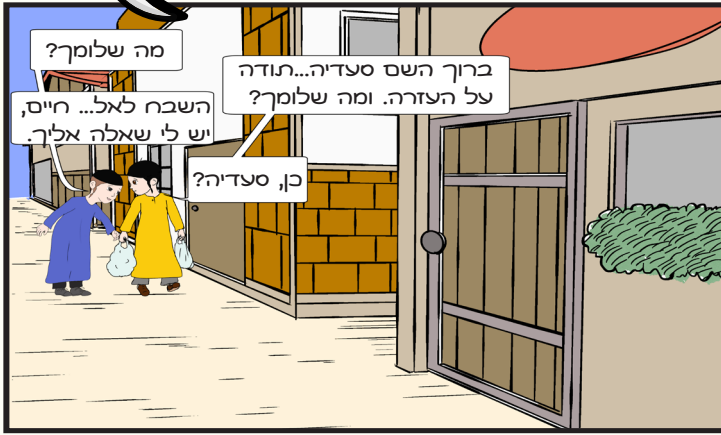
כעתירת

הצ' יצחק בכמהר"ג רצאבי יצ"ו

376 377 378

הלכות שמירת הלשון

...איסור קבלת לשון הרע הוא אפילו אם שמע מאיש שהוא מהימן ליה כדברי שני עדים... ואם מי שסיפר לו לשון הרע על אחד היה מסיח לפי תומו בדבר זה, אם יש בענין הזה - אפילו אם הוא אמת - לשפטו לצד הזכות, או שענין זה הוא בעניני שלילת המעלות... בודאי איסור לקבל הימנו ולהחליט בלבו לגנאי על חבירו. ואפילו אם אין בו אחד מאלו הפרטים, מכל מקום גם כן יש לזהר שלא לקבל מאיש זה המסיח לפי תומו דברי גנות על חבירו וכל שכן שאסור לסמוך על זה לילך אחר כך ולספר דבר זה לאחרים או לבזותו בדברים עבור זה... (חפץ חיים, כלל ז', ס' ה'-ט')

שאלת השבת:

לפני סעודת שחרית של - שבת ביקשה אמא מיהונתן - בנה הבחור החשוב - שיגש לחדר הכביסה, ויביא מספר בקבוקים מהארגז ששם. יהונתן ראה שעל הארגז יש אבקת כביסה, וחשש בדבר. הלך לאביו ונפשו בשאלתו - מה עושים במצב כזה?

מה לדעתכם ענה אב המשפחה?

א. טלטול מהצד מותר.
ב. אין לטלטל בשום אופן.
ג. בדיעבד אם אין להם עוד משקים - מותר.
ד. היות וזה צורך שבת שרי לטלטל כרגיל.

מאת הרב לוריא צנחני שליט"א

חידודן השבת:

(נלקח מהספר הנפלא 'כתר תורה')
מה הפשט של המילה 'מרוקוליס'?

חידת השבת:

מתי במהלך ההיסטוריה נספו שליש מהזכרים בעולם?

לנו מושג לאן נעלם אזוגי". ערב קייצי אחד מיהר הרב שמואל צביאלי להגיע לבר-מצווה. הוא הזמין מונית. אחרי 3 דקות עצרה סמוך לידו מונית. הוא נכנס פנימה, התיישב ליד הנהג וביקש: "אולמי כינור השלום". לאחר 15 דקות, שלף הרב שטר של 50 ₪, וביקש לשלם. "הרב לא זוכר אותי?" שאל הנהג. הרב צביאלי הביט באיש "נסה להזכיר לי" ביקש בנימוס. "שמי עזרא אזוגי, מלווה בריבית". "אני זוכר, איך העסקים?". אזוגי לא התאפק ופרץ בבכי. הרב צביאלי סגר את הדלת וחיכה שיירגע. "כבוד הרב, אתה התכוונת לעזור, וכתבת לי שלושה היתרי עיסקא. במשך שלושה חודשים סחבתי אותם והתביישתי להחתים את הלווים. אחרי שלושה חודשים קרעתי את היתרי העיסקא והתחלתי לפתח את עסקי הריבית. ראיתי "ברכה בעמל". הכרתי עורך דין, שהיה לוקח ממני סכומי עתק ואחרי חודש מחזיר לי ריבית של 20%. במשך שלוש שנים עשיתי איתו עסקים. מכרתי את כל רכושי כדי להגדיל את הרווחים. על הנייר היו לי כבר 5 מיליוני ₪. עורך הדין הממולח ריפד מדי חודש את חשבון הבנק שלי בכסף גדול. לפני שנתיים התעוררתי בבוקר ולעיני כותרת עתון: "עורך הדין פלוני ברח מן הארץ והותיר עשרות אומללים ששיתפו עמו פעולה". העיתונות קראה לזה: "העקיצה הגדולה". הוא גנב את כל הוני, והותיר אותי חסר כל. יש לי אומנם פנסיה למחייתי, אבל כל ההון שצברתי נמוג לו ככה זה שלא שומעים בקולם של חכמים. אני יודע שיש לי עוד אפשרות לתקן". לאחר 20 דקות נכנסו הרבנים צביאלי וקופשיץ למוניתו של אזוגי ולחצו ידיו בחום רב. "הרב קופשיץ, ממחר אני מגיע לשיעור שלך בבית-הכנסת, תקבל אותי? אני מבטיח להיות ילד טוב ולשמוע בקולכם".

"אל תקח מאתו נשך ותרבית..." (כה, לו)

התורה מצווה אותנו לעזור אחד לשני אבל היא מזהירה אותנו שלא לנצל את המצוקה של השני על מנת להגדיל את רווחנו. דבר זה אינו רצוי בעיני ה' וזה כמו להתעסק באש. כמו שראינו מה שקרה לידידנו אזוגי שחשב שהוא מרוויח מהמצוקה של השני ובעצם הוא רק הפסיד. לכן נראה כמה אנו יכולים לעזור לשני ולהרים אותו למעלה.

מאת הרב נתן פיילר שליט"א
אברך בכולל "פרי צדיק"

"שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה.."

מרוזין העביר הפתקא מעל עיניו ואמר להם: יש הלכה שאם אדם לא כיון בפסוק הראשון של קריאת שמע, לא יצא ידי חובה, וצריך לחזור ולקרוא. וכן אם לא כיון בפסוק: "פוח את ידך", צריך לחזור שוב. ללמדך שלא רק על רוחניות צריך לבקש, אלא גם על פרנסה צריך לבקש. וזאת ללמדנו ולהשריש בקרבנו, שאת עיקר הפרנסה מקבלים מן השמים, ולא בגלל עמל כפיים, וכבר תקנו רבותינו הקדמונים, שישאל ויבקש אדם על פרנסתו בשומע תפילה, כדי שיתרגל האדם לבקש הכל מאת ה' יתברך, ומימלא לא יחשוב שכוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה. בימינו נשאלים מהרבה אנשים: תסביר לי איך אברך חי עם אלפים שקלים. מה עם שכירות? ומה עם חשמל ומים? ובכלל האם נשאר לו לאוכל עבורו ועבור ילדיו? והאמת שאם נרצה לענות או שאותו אברך ירצה לענות, התשובה אחת היא: "לא יודע". אף אחד לא יכול להסביר את "הנס הגלוי" של "מן מן השמים". חשים ורואים איך שמתקים בנו הפסוק: "וצוית את ברכת".

וכמו שהסביר פעם ראש הישיבה הרב ש"ך זצ"ל, שבשמים יש קופה מיוחדת בעבור המאמינים ועמלי התורה. זו הקופה שיש ברכה בשקל כמו באלף שקל. והכל תלוי רק באמונה ובבטחון שיש לאדם, כי כאשר אדם מאמין, מן השמים פוח לו ה' את אוצרו הטוב להחיות ולכלכל עם רב.

שמי עזרא אזוגי, מלווה בריבית. עזרא אזוגי היה רס"ר, ששמו הלך לפניו כמי שיודע להשליט סדר משמעת. דורות של חיילים עברו תחת ידיו המיומנות של רס"ר אזוגי. לאחר 35 שנות שרות הוא פרש מן הצבא. יום למחרת היה כבר רס"ר אזוגי לאזרח פשוט. "הפקדתי בבנק כמיליון וחצי ₪. ויש לי זמן, מה עושים עכשיו?" חשב לעצמו הוא נכנס כשותף בכמה השקעות, אבל עדיין המון זמן פנוי- בית הכנסת. אזוגי התחיל לפקוד את בית הכנסת למד את התפילות, והשתתף בשיעוריו של הרב משה חיים קופשיץ. היה זה ערב חורפי. אזוגי ישב מול הרב קופשיץ והקשיב, תוך כדי דיבור החל הרב לקרוא מתוך "הפלא יועץ" ענייני איסור ריבית "נכסיו של מלווה בריבית מתמוטטין, ויורד ואינו עולה, ואין לו חלק באלוקי ישראל" הרים הרב קולו. אזוגי התחיל לחוש רעד ברגליו. "אתה בטוח כבוד הרב שנכסיו מתמוטטין, הלא אם הוא מלווה 100 ומקבל ריבית עוד 50, יש לו 150. אז מה יתמוטט פה?". "ריבית היא כמו נחש. היא גורמת נזק נורא ללווה, אבל באותה מידה מזיקה למלווה. ואם חז"ל מתריעים, שעסקיו של אדם מתמוטטין. אין לנו לערער על כך". לאחר השיעור התלווה אזוגי לרב קופשיץ ואמר: "תראה כבוד הרב, בהתחלה הפחדת אותי, אני לא מאמין שעסקים מתמוטטים בגלל ריבית". "ביננו, אתה מלווה בריבית?" שאל הרב. "כן" לחש אזוגי. "עשה לעצמך טובה, בוא ניגש עכשיו לאחד מפוסקי הדור שיכין לך חוזה של היתר עיסקא. העסקה הזו יכולה להיות כשרה, מבלי להרעיל את ממונך". אמר לו הרב, לאחר כמה וכמה הפצרות, אזוגי נכנע, והשניים נכנסו לביתו של הרב שמואל צביאלי מגדולי הפוסקים, ובעל שם עולמי בהלכות ריבית. אזוגי שלף את חוזה ההלוואות שלו. "זה ממש נשך ותרבית". אמר הרב צביאלי "אני יושב עכשיו לכתוב לך שלושה חוזה היתר עיסקא. בוא אלי מחר בבוקר, תקח את החוזים ותחתים עליהם את הלווים וממחר ההלוואות האסורות הופכות לכסף מושקע בעסקים שלהם". למחרת בבוקר התייצב אזוגי וקיבל מהרב צביאלי את חוזה היתרי העיסקא. "שא ברכה ר' אזוגי" אמר הרב צביאלי "אשריך שאתה שומע בקול חכמים". חמש שנים חלפו מאותו היום. הרב קופשיץ שאל עליו מעת לעת, והמתפללים הודיעו לו: "אין

ביאר הגאון הגדול הרב יורם אברג'ל, בפסוקים אלו מצווה התורה הקדושה על כל מי שיש ברשותו שדה או כרם וכדומה, שלאחר שש שנים של עבודה בשדה ובכרמו, בהגיע השנה השביעית ישבות מעבודה בהם במשך כל השנה. ואחת הנקודות העיקריות של מצווה זו, היא לעקור מאדם את התחושה הדמיונית שהוא בעל הבית על הרכוש והממון הנמצא ברשותו, ולכן מזכירים לו שכל העולמות כולם שייכים אך ורק לה'. מכאן לומדים יסוד גדול לחיים, שכאשר אדם יחזיר בליבו שכל מה שיש לו זה אך ורק ממנו יתברך יהיה לו יותר קל לתת צדקה, לעשות חסד בממונו, בין במכונית בין בכל דבר ששייך לו. אבל שאין את האמונה הזאת אז אדם חושב אני עמלתי, אני עבדתי, אני טרחתי על זה, וממילא יהיה לו קשה לפתוח ידו וליבו. ויחשוב שרק הטורח שלו יביא לו את הפרנסה ולא מאמין שהפרנסה משמיים. ולכן צריך להיזהר מכוחי ועוצם ידי. ונמחיש זאת בסיפור המובא בספר "דרשה לישראל" (עמ' שמח): זהירות מכוחי ועצם ידי! מספרים שלאחר פטירת הרב הקדוש השרף רבי אורי מסטרליסק זכותו יגן עלינו אמן, הלכו כמה מחסדיו להסתופף בחצרות בית ה' אצל הרב הקדוש רבי ישראל מרוזין זכותו יגן עלינו אמן. ובהכנסם אליו הגישו לו את הקויטל (פתקא) וכתבו רק משאלות רוחניות, כפי שהיה אצל רבם הקודם שמאס בתאות העולם הזה. הרבי

חודש אייר ~ חודש הרפואות

בשבוע שעבר למדנו שהאדם יכול שכאשר האדם שלם בדרך ארץ וגם בתורה, הרי הוא ניצל מן החטא. והשבוע נבאר כיצד ניתן להשיג שלימות זאת בחלק הגוף, ע"י שמירתו. אין כוונתי כאן ללמד מוסר אודות השלמות הנ"ל. זה יהיה לא מוסרי מצידי ללמד מוסר אודות עניינים שהנני רחוק מפני שלמותם עד מאד. כי מוסר לשון 'מסירה', כשהדבר נמצא בידך אתה יכול למסור אותו לאחרים, אך אם אינו בידך מה תמסור? מכל מקום, כאן ברשותכם אני מטה מעט את הכף לענייננו ויש בידיי יפוי כוח לכך מן המהר"ל עצמו, שכן כך כתב (שם):

"אך מה שאמר 'גיעת שניהם'... נראה שרצה לומר כי ראוי שיהיה האדם עמל בשני חלקים אלו (דרך ארץ ותורה) אשר יש באדם, כי יש באדם גוף ונפש. והתורה היא שלימות הנפש, ודרך ארץ [היא] מה שהאדם צריך לצורך גופו, לפרנסתו ושאר דברים [מצרכי הגוף]. ואמר (רבן גמליאל), כי כאשר האדם עמל בשני דברים, דהיינו בדרך ארץ, שהאדם עושה להנהגת גופו מה שצריך לו, ומה שהאדם עמל לשלמות נפשו, שהיא התורה... ואז לא נמצא העוון... אבל אם עוסק בתורה בלבד, מאחר שאינו עוסק להשלים עצמו [ב]דבר שהוא לצורך גופו גם כן, אפשר שימצא חטא ועוון, כי צריך לעסוק בהשלמתו של אדם שהוא כולל הגוף והנפש. וזהו האדם, שהוא מחובר מגוף ונפש, [אף שהוא] משלים עצמו בתורה, סוף סוף הוא אדם חסר, כאשר חסר מה שצריך להשלים גופו, ואחר הדבר החסר ימשך חסרון וגו'".

במילים פשוטות מובן מדבריו, כי הא בהא תליא, כלומר נפשו קשורה בגופו וכמו שכתוב בתורה "כִּי נֶפֶשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא"

(ויקרא יז, יא). אם לא ילמד תורה עשוי להימשך אחר תאוות ליבו ויצרי גופו כי אין מעצור לו, ואם ילמד הרבה תורה אך לא ידאג לצרכי גופו, דמו יפתח חוסרים ברכיבים הנחוצים לו והנפש האחוזה בו תסבול מחוסר יציבות עד שעלול למעוד ולחטוא. לכן חשוב שיתייגע על שניהם!

ברשותכם קוראים יקרים, מכיוון שהאביב הוא הזמן המתאים ביותר בשנה לניקוי, מזמין אתכם כעת לשלב התחלתי של תהליך ניקוי, ובכל שבוע אתן לכם בלי נדר משימת התגברות והיא המלצה תזונתית, המהווה בסיס טוב לאורח חיים נכון ובריא בע"ה. הבסיס לאורח החיים הטוב המדובר בנוי מכמה כללי יסוד והרי שניים מהם:

ככל שיותר קרוב לטבע יותר קרוב לבריאות, לבריאה, לבריות, לבורא. חומרי הניקוי העיקריים הם הירקות והפירות החיים, לכן יש לחלק כל ארוחה לשניים: חצייה תבשיל או מאפה וכד' וחצייה ירקות חיים. בארוחת הבוקר ובין הארוחות מומלץ לאכול פירות חיים. המשימה לשלב התחלתי זה: להימנע מאכילת בשר בהמה לחלוטין בימים א-ו וליישם הכללים הנ"ל.

חזקים ובריאים תהיו,

יוסף טל הררי, מרפאת רפאנא 052-2220918

המאמר לעילוי נשמת מורי אבי שלמה בן אסתר ע"ה יחד עם כל בני ישראל השוכבים עימו ולהבדיל בין המתים לחיים לרפואת כל המטופלים הנשלחים אלי בכלל חולי עמו ישראל אכ"ר

המסלול לביטוי ולפיתוח אהבת הורים לילדים מתוך ספרו של הרב אברהם אוהיון שליט"א

הבן יקיר לי

ונתמקד בהן. אם נבליט נקודות אלו ונשתמש בהן כדוגמה לבני הבית האחרים, בוודאי נועיל להעלאת הביטחון העצמי של הילד, דבר שיועיל לו בהתמודדות בחלקים הקשים שבחיי. חשוב מאוד להפנים, שהמדד להסתכלות על הילד הוא המכלול. אם נשכיל לאהוב ולהעריך את הילד על מכלול תכונותיו, תוך הקטנת הנקודות החלשות, בוודאי נשכיל לעודדו בצורה אמתית וכנה, ויהיו הדברים יוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב. יש להיזהר מלרחם על הילד ולוותר לו על חובותיו בגלל הקשיים שבהם הוא נתקל, כדי שלא להפוך אותו לטיפוס חלש הנזקק לסיוע בכל תחום.

**הרב כהן ידע כי בנו אברהם מתקשה בלימודים. הוא נפגש עם מחנך הכיתה ויחדיו גיבשו השניים תכנית: בתלמוד תורה שבו למד אברהם נהוג היה לערוך בחנוכה חידון גדול נושא פרסים. התכנית הייתה שהמחנך יעביר לרב כהן חלק קטן מן השאלות של החידון, אברהם ילמד אותן וידע אותן על בורין, ועליהן בלבד הוא יישאל ויקבל פרס. אף אחד מילדי הכיתה לא היה שותף ל"קנוניה", כמובן.

הרב כהן קבע לימוד בחברותא עם בנו בשעות הערב המוקדמות. הם חזרו ושינונו, חזרו וגרסו את השאלות ואת התשובות, עד שהיו התשובות שגורות על לשונו של הילד.

כאשר הגיע יום החידון, הלך אברהם אל החידר נרגש מאוד, אך מלא סיפוק וביטחון, הוא יודע!!

הוא ענה על שאלה ועוד שאלה, ולמרבה הפלא העז להרים אצבע אף כאשר נשאלו שאלות שלא היו באמתחתו, אך נדמה היה לו שהיא יוכל לענות עליהן.

הפרס שקיבל היה החלק השולי של העניין. הסיפוק ותחושת ההישג מילאו את לבו ונתנו לו כוחות נפש ותעצומות לכבוש שטחים נוספים.

התמקדות בעמל ולא בתוצאה
כאשר באים לעודד ילד בעל קשיים, חשוב מאוד לעודד אותו על ה'יש' ולהמריצו להשתדל להשיג יותר, אך לא את המקסימום. נעודד על העמל ולא על התוצאה, תוך כדי הבהרה כי הדרך בתלמוד תורה היא - לעמול. ואכן, בניגוד לכל עבודה אחרת, בעבודה זו השכר ניתן על העמל ולא על התוצאה: טכנאי שבא לתקן מכונת כביסה, גם אם יעבוד זמן רב, אם לא יצליח לתקן את מכונת הכביסה לא יקבל את שכרו, ואילו יהודי שלומד ומשקיע בלימוד את כל כולו, אף אם לא יבין את הסוגיה, יקבל שכר על העמל. אדרבה, ככל שהעמל רב יותר - כך גדל שכרו של הלומד, בלי קשר לתוצאה, כפי שלמדנו רבותינו ז"ל: "לפום צערא אגרא" (אבות ו כג).

מלבד העלאת הביטחון העצמי של הילד, כתוצאה מעידוד עמלו והשתדלותו, הוא יקבל צידה לדרך, בדמות מידת 'השמח בחלקו', שתלווה אותו כל חייו, שהרי יש תחומים נוספים שבהם, לעתים, למרות ההשקעה לא רואים את הפרות, ובעזרת מידה זו אפשר להתגבר על האכזבה ולהמשיך להשקיע.

הערכה אינדיבידואלית
את ההשקעה ואת התוצאות יש למדוד בהתאם ליכולותיו של הילד, ולא ביחס לחברה או ביחס לכיתה ולשאר בני גילו של הילד. כל הישג והתקדמות שהילד משיג ראויים להערכה, לעידוד ולהמשך עבודה.

תמריצים
נעודד את הילד להתמיד ולהמשיך לעמול, תוך כדי מתן גירויים, תמריצים ופרסים על כל התקדמות.

התמקדות בחיוב
גם אם ילדנו אינו מצליח בלימודים, בוודאי קיימות בו נקודות אור בתחומים אחרים, ואותן יש להעלות ולהגדיל. נחפש בו מעלות, כמו ותירות, עזרה לזולת, חסד, סדר וניקיון וחריצות,

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל עמו ישראל, ובפרט כל התורמים והמסייעים להפצת תורה וחיזוק מסורת יהדות תימן המפוארה וגם קוראי העלון שלנו יזכו לכל הברכות האמורות בתורת משה סייעתא דשמיא בבריאות איתנה ונהורא מעליא פרנסה בשפע אושר ועושר אריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים א.כ.י.ר.

לק"י

עמותת אחוות אחים חריש
בנשיאות פוסק עדת תימן הגאון
מרון רבי **יצחק רצאבי שליט"א**

כולל יום אברכים "פרי צדיק"

כולל ייחודי במסלול
"יורה יורה" ברבנות הראשית

ובדגש לימוד ההלכה למעשה
לפי מנהגי עדת קדש תימן
ראש הכולל הינו
הגאון רבי **משה רצאבי שליט"א**

למעוניינים בהחזקת
אברך בלימודי הכולל
"הסכם יששכר וזבולון"

**הזכות
כולה שלך!**

להצלחת המשפחה
ולהנצחת יקירכם

פרטי חשבון לתרומות:
בנק לאומי (10) סניף 954
מס' חשבון 7152226
להעברה בביט: 054-6812981

"כל המטייל מלאי
לכיס של תלמידי זוכמים
זוכה ויושב בשיבה של מעלה"

אברכים המעוניינים להירשם לכולל נא לפנות לאיתמר עובד. בטל 053-345-3020